

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cooperatio cum transgressuro praeceptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Testes.

63. Quod testes: Aio l. ca. 2. quae h. de testib. dicta sunt de Notario, dicenda esse de testibus hi enim vnum faciunt cum Notario, cum ad communicandam vim scripturae publicae, tum ad alia praedicta.

Princeps remissive.

Quod Principem permittentem vlturas. Aio posse id fieri videtur apud Dian. p. 9. tract. 8. ref. 14.

Cooperatio cum transgressuro preceptum.

64. Cuius decrevit ieiunium violare, inimicum occidere, rem alienam surripere, etiam si ego illi cibos, glutinum, scilicet non subministrarem, sibi enim certo proderet ab aliis, quare merito hic dicitur preceptum transgressum. Titius vero ita est dispositus, ut vbiusque inveniat cibos, eos etiam die verito, comedat, sed tunc de illis actu comedendis nequaquam cogitat, vel quia est gastror viarum, ita est dispositus, ut vbi in itinere alienam incidit, eam surripit: vel quia est vlturas, vbiusque inveniet modum inuitum lucrandi, lucrum extorquet, quare merito dicitur paratus ad peccandum. Notat discrimen; Cuius iam actu interno peccavit hoc singulari peccato, contra preceptum ieiunij, per determinatam illam voluntatem volendi omnino comedere. At Titius nondum actu hoc singulari peccato innotuit deliquit, sed propter illam pravam dispositionem habitalem, statim, oblata occasione, peccabit. Qui facile peccaturus est, non eo ipso dicitur vel transgressus, vel paratus; sic enim his plenus, heu nimis esset mundus: sed requiritur, ut quis versetur in statu malo, sive actuali, sive habituali, ut explicatum est. Iam de utroque sigillatim.

65. Quod transgressum, negat Castro Pal. tom. 1. l. 6. d. 6. p. 9. num. 4. me licet posse cooperari, alicui, praestando actionem ex se indifferentem, quia ipse abutatur, negat, inquam, me posse, solum propter hoc caput, quia ipse aliquid peccare decrevit. Concedit Lessius, distinguendo Sanchez.

Primus sic habet, l. c. Non sufficiens excusari eo scilicet quod proximus alius actionis vlturas esset, si tua non esset, quia hoc condicionalis non tollit, quominus tu causis illis peccatis, quia si proximus, v. g. alibi non esset solutus ieiunium, tu, nulla causa intercedente, eamque subministras, peccare; quia aliquo modo concurreres peccato alterius. At quod alibi proximus solutus sit ieiunium, non immutat tuam concursum qui in se non habet rationem co-recessus, ergo similiter peccabis.

Lessius sic, l. 4. c. 2. d. 4. n. 24. Non potest intelligi sine causa, & c. supponi causa solutis ieiunium, quando alibi eam habere non possunt: si enim alio iuri, & ibi conaturi esse, non est necesse recusare: quia peccatum non potest imitari, inquit ea qua scribit Navarrus, & Cajetanus.

Sanchez l. 1. in dec. cap. 7. num. 16. distinguit in hunc modum: Si res in differens sit proxime ad peccatum ordinata, supplet illam non excusatur a mortali: ut nemo excusatur admoventem scalam, vel humeris sustentantem, quando quis vult furari, aut hominem interficere, aut fornicari; quamvis non desit, qui hoc supplet: quia tales actiones tua proxima peccato mala merito dici queunt, nisi causa aliqua excusetur. Si vero res indifferens remaneat, si habent ad peccatum, et vendere agnum infideli, aut velle ad immolandum Idolo; fucos mulieri, quos sine velle ad alliciendum iuvenem: tunc probabile censetur tendentem excusari a culpa saltem mortali: si certo sciat, causa non tendente, alterum venditurum: quamvis nulla causa excusans concurrat: Quia in tantum esset peccatum, in quantum supplet illam non evitat peccatum abusu illi actionibus: ut non suppletur, iam alterius peccatum non evitat: ergo & c. Haec Sanchez, cuius certe haec posterior ratio, non posteriorem solum partem

Pars I.

probat, sed univertim ut univertim ea vitur citatus Lessius. Sed profecto omnes tres sententiae sunt probabiles. Tantum scilicet Doctorum sententiae, bonis rationibus innixas, improbabilitatis censura notare nullus audebit.

64. Petrus Potest quis licet invitare ad transgressum praepceptum, illum qui modo dicto, iam transgressus est, dicendo, v. g. *Apud me comede, Petrum percutit. Paulum occide, &c.* Respondeo, certum esse, licet absolute nunquam possit, quia tunc invitaret ad peccandum externum, seu ad exequendam malam voluntatem, quam mente transgressus conceperat, quod semper est illicitum: quia actus exterior est peccati interioris complementum; & de hoc loquuntur Doctores, Vasquez, art. 1. de scandalis. n. 17. Castro Pal. l. c. p. 10. n. 2. cum eam invitati omnem fieri posse negat. At sub hypothese sic. Primo: Si omnino velis, cena apud me. Secundo: Si decreveris occidere Petrum, vel Ioannem, occide Petrum. Tercio: Si violare vis Bertam, vel Catharinam, potius viola Bertam, &c. putat Hurtadus 2. 2. d. 173. sec. 12. §. 162. apud Dianam p. 5. tr. 7. ref. 7. citantem Ca. Bo. Azorium ex causa rationabili posse. Idem dicit, si quare sic confusus. Si vis furari a Petro pecuniam, furaris potius frumentum tali pecunia aequivalente, quia invitatio, seu consilium, hoc, cum sit conditionatum, videtur honestari posse a causa proportionata; qualis ellet in primo, ne inurbanus quis appareat: in secundo, ne occidatur Ioannes meus consanguineus: in tertio, ne violetur Catharina mea consobrina: in quarto, ut ego habeam facilius pecuniam, quam a Petro expecto. Lege de Lugo tom. 1. de iust. d. 16. sect. 2. §. 2. a. num. 51. Si criminofus non decreverat violare, occidere, &c. alterum ex duobus, sed tantum vnum, nil cogitans de altero, non posse me alium, de quo non cogitat, offerre, vel consulere; notant ibid. Hurtad. & nos supra n. 12. & 13. de hac re aliquid in sinuavimus.

Cooperatio cum parato ad peccandum.

65. Certum sit, paratum ad peccandum non posse absolute invitari ad actum in se peccaminosum; quamvis ex hypothese possit, eo scilicet modo, & propter eandem rationem, quam ex Hurtado dixi. procedente: At nunc difficultas est, an quis sine vlla necessitate licet possit parato peccare, absolute offerre peccati occasionem, quae ex se sit res indifferens: v. g. parato comedere sic ieiunij, liceat suppedicare cibos; An a parato vlturario liceat mutuum petere; a parato ministrare Sacramenta in mortali, liceat illa exposcere; idque praescindendo ab alia causa, sed ex eo solum, quod illi parati sint ea peccata committere, Nam si parati non sint, alias causas requirit, modo paulo ante explicato, iam patet ex dictis.

66. Ut in superiore difficultate, ita & hic triplex est sententia. Ledsma tom. 2. summa, l. 27. c. 2. d. 4. & Manuel. l. 1. summa. in 2. edit. c. 23. n. 8 (quibus adde de Lugo l. 2. de iust. d. 25. sect. 11. §. 1. n. 134. loquentem de petente sine necessitate vlturas ab vlturario parato) censent posse: Sanchez lib. 1. in decal. c. 7. n. 15, & Castro Pal. l. 1. ref. 6. d. 6. p. 1. c. n. 5. negant Hurtadus, 2. 2. d. 173. sect. 14. §. 174. & Diana p. 3. tr. 7. ref. 8. distinguunt. Ratio prima sententiae est: quia dum tu facis, quod tibi velle est, & non est malum, estque tale, quo alius recte vti potest, si non vitatur, sibi imputet.

67. Ratio secunda est: quia ex una parte tu es causa, ut hic, & non hoc singulare peccatum committatur, & ex alia, charitas dicitur, ut quoties commodè potes, non coopereris cum ruina spirituali proximi: At iam commodè potes, quia supponimus in te nullam, adesse causam, ergo, &c. Vides discrimen: In transgressuro, de quo a n. 62. non potest a te impediri peccatum; quia is certe peccavit internè, licet nondum externis. At paratus, de quo hic loquimur, nondum peccavit actu, & ne internè quidem, sed est solum habitu dispositus ad peccandum: propterea ergo haec secunda sententia docet adesse

T 3

obligatio